

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ประกอบวิชาชีพในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี เพื่อศึกษาถึงปัญหาในการพัฒนาด้านบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง และเพื่อศึกษาถึงสถานภาพของการพัฒนาด้านวิชาชีพบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

กลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้ทำการเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ผู้รับจ้างทำบัญชี นักวิชาการจากสถาบันศึกษา เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ และพนักงานในฝ่ายบัญชีของธุรกิจเอกชน โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทำการศึกษารวม 200 ราย

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชี

ผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 ราย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 77.5 และมีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 25 – 34 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.5 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 64.5 โดยส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในสาขาการบัญชี ร้อยละ 63.5 และปัจจุบันไม่ได้ศึกษาต่อเป็นจำนวนมาก คิดเป็นร้อยละ 84.5 สำหรับกลุ่มที่มีการศึกษาต่อคือนักวิชาการและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 26.7 ผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีได้นำความรู้พื้นฐานทางการบัญชีและระบบบัญชีมาใช้ในการทำงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 16.0 สำหรับเรื่องการรับรู้การเปลี่ยนแปลงทางการบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีพบว่าส่วนใหญ่จะรับรู้การเปลี่ยนแปลงเรื่อง ภาษีอากรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.6 ส่วนเรื่องที่ผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีส่วนใหญ่รับรู้ น้อยที่สุดคือมาตรฐานการสอบบัญชีและการควบคุมภายในและการบัญชีเพื่อการจัดการ คิดเป็นร้อยละ 19.2 ในเรื่องความรู้ทางการบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชี จะมีความรู้มากที่สุดในเรื่องภาษีอากร คิดเป็นร้อยละ 21.7 และมีความรู้ น้อยที่สุดในเรื่องมาตรฐานการสอบบัญชีและการควบคุมภายใน คิดเป็นร้อยละ 19.0

ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชี ปัญหา และสถานภาพของการพัฒนาความรู้ทางการบัญชี

ผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ความรู้ที่มีความจำเป็นต่อการทำงานมากที่สุดคือมาตรฐานการบัญชี คิดเป็นร้อยละ 23.2 สำหรับความรู้ที่ต้องการพัฒนามากที่สุดคือมาตรฐานการบัญชี ร้อยละ 21.7 โดยเลือกที่จะพัฒนาความรู้ด้วยวิธีการอบรม สัมมนา ร้อยละ 53.0 สาเหตุของการพัฒนาความรู้เพื่อทันต่อการเปลี่ยนแปลงของวิชาชีพโดยในช่วง 1 ปีนี้มีโครงการที่จะอบรมความรู้ทางการบัญชีเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีแต่ไม่มีโครงการที่จะศึกษาต่อ สำหรับปัจจัยสำคัญที่นำมาใช้ในการตัดสินใจเลือกสถานที่อบรมคือเนื้อหาที่จัดอบรมส่วนปัจจัยเลือกสถานศึกษาคือค่าใช้จ่ายในการศึกษา โดยสามารถทราบข่าวอบรมได้ดีจากเพื่อนร่วมงานและหน่วยงานต้นสังกัด สำหรับข่าวการศึกษาทราบจากแผ่นพับของสถานศึกษา ในด้านปัญหาของการอบรมและการศึกษาต่อพบว่าความไม่พร้อมในเรื่องเวลาเป็นปัญหาที่สำคัญ เมื่อมีการนำความรู้ทางการบัญชีไปใช้ในการทำงานเรื่องที่เป็นปัญหามากที่สุดคือมาตรฐานการบัญชี ในการที่จะพัฒนาความรู้เนื้อหาการบัญชีที่เป็นปัญหามากคือมาตรฐานการสอบบัญชีและการควบคุมภายใน ร้อยละ 20.4 ส่วนใหญ่ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาผู้ประกอบวิชาชีพไม่ได้เข้ารับการอบรม สัมมนา คิดเป็นร้อยละ 36.0 และไม่เป็นสมาชิกของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี

ดังนั้นเมื่อจำแนกตามกลุ่มวิชาชีพจะพบว่า

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตความรู้ที่จำเป็นคือเทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี ร้อยละ 28.3 ทำให้ต้องการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี โดยเลือกที่จะอบรม สัมมนาในการอบรมจะมีปัญหาเรื่องความไม่สะดวกในการเดินทาง ร้อยละ 16.5 และการศึกษาต่อจะมีปัญหาความไม่สะดวกในการเดินทาง ร้อยละ 18.3 ปัญหาด้านเนื้อหาจะเป็นเรื่องการบัญชีเพื่อการจัดการ ส่วนใหญ่ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาจะได้เข้ารับการอบรมความรู้ทางการบัญชีประมาณ 3 – 4 ครั้งในเรื่องภาษีอากร มาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชีและการควบคุมภายใน

ผู้รับจ้างทำบัญชีความรู้ที่จำเป็นคือภาษีอากร ร้อยละ 28.9 จึงทำให้ต้องการพัฒนาความรู้ภาษีอากร โดยเลือกที่จะอบรม สัมมนาซึ่งในการอบรมและศึกษาต่อจะมีปัญหาเรื่องการเดินทาง เนื้อหาที่จัดอบรม ร้อยละ 13.8 นอกจากนี้ปัญหาด้านเนื้อหาจะเป็นปัญหามากในเรื่องภาษีอากร ส่วนใหญ่แล้วผู้รับจ้างทำบัญชีจะไม่ได้รับการอบรมในช่วงปีที่ผ่านมาคนที่เข้าอบรมจะได้รับการอบรมเพียง 1 – 2 ครั้งในเรื่องภาษีอากรและมาตรฐานการบัญชี

นักวิชาการมีความรู้ที่จำเป็นในการทำงานคือมาตรฐานการบัญชี ร้อยละ 24.0 แต่สำหรับความรู้ที่ต้องการพัฒนาคือเทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี ร้อยละ 24.0 โดยการอบรม สัมมนาซึ่งปัญหาในการอบรมคือความไม่พร้อมของเวลา ร้อยละ 14.2 ส่วนปัญหาการศึกษา

ต่อคือค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อมีจำนวนมาก ร้อยละ 13.5 สำหรับปัญหาด้านเนื้อหาการบัญชีจะเป็นเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี นอกจากนี้แล้วส่วนใหญ่ในรอบปีที่ผ่านมาไม่ได้รับการอบรม คนที่อบรมจะได้รับเพียง 1 – 2 ครั้งในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี

เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจความรู้ที่จำเป็นคือภาษีอากรและมาตรฐานการบัญชี ร้อยละ 22.0 แต่สำหรับความรู้ที่ต้องการพัฒนาคือเทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี ร้อยละ 21.6 โดยการอบรม สัมมนา ซึ่งปัญหาในการอบรม สัมมนาคือความไม่พร้อมในเรื่องเวลา ร้อยละ 13.2 และปัญหาในการศึกษาต่อคือขาดเงินทุน ร้อยละ 13.4 สำหรับปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาการบัญชีจะเป็นเรื่องมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชีและการควบคุมภายใน นอกจากนี้แล้วส่วนใหญ่ในรอบปีที่ผ่านมาไม่ได้รับการอบรมคนที่อบรมจะได้รับอบรมเพียง 1 – 2 ครั้งเรื่องภาษีอากร

พนักงานบัญชีในธุรกิจเอกชนความรู้ที่จำเป็นต่อการทำงานมากที่สุดคือมาตรฐานการบัญชี ร้อยละ 23.3 ทำให้ต้องการที่จะพัฒนาความรู้ด้านมาตรฐานการบัญชี ร้อยละ 23.3 โดยเลือกที่จะอบรม สัมมนา ซึ่งปัญหาของการอบรม และศึกษาต่อคือความไม่พร้อมในเรื่องเวลา ร้อยละ 14.3 และ 13.8 ตามลำดับ ส่วนปัญหาด้านเนื้อหาจะมีปัญหาเรื่องภาษีอากรและมาตรฐานการสอบบัญชีและการควบคุมภายใน นอกจากนี้ส่วนใหญ่ในรอบปีที่ผ่านมาไม่ได้รับการอบรมคนที่อบรมจะได้รับอบรมเพียง 1 – 2 ครั้งในเรื่องภาษีอากร

อภิปรายผล

ในการศึกษาถึงความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาความรู้ทางการบัญชี โดยเรื่องที่ต้องการพัฒนามากที่สุดคือมาตรฐานการบัญชีทั้งนี้เนื่องจากตั้งแต่ปี 2542 มาตรฐานการบัญชีมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมเยอะมาก โดยมีการออกมาตรฐานฉบับใหม่ ๆ ออกมาเพื่อใช้แทนมาตรฐานฉบับเดิมบางฉบับที่ถูกยกเลิกและในเรื่องที่ยังไม่เคยมีมาตรฐานกำหนดไว้ จึงทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีสนใจที่จะพัฒนาความรู้ด้านนี้ สำหรับการบัญชีเพื่อการจัดการผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีกลับไม่ให้ความสนใจที่จะพัฒนาดังจะเห็นได้ว่ายังคงให้ความสำคัญกับบัญชีทางการเงินจึงทำให้ในปัจจุบันไม่สามารถนำข้อมูลทางการบัญชีไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่คือไม่นำไปใช้ในการช่วยตัดสินใจบริหารธุรกิจซึ่งอันที่จริงแล้วควรให้ความสนใจและพัฒนาบัญชีเพื่อการจัดการเท่า ๆ กับด้านอื่น ๆ ดังเช่นที่ นาย สิงห์ ตังหัตตสวัสดิ์ : 2541 กล่าวว่า นักบัญชีไม่ควรกำหนดบทบาทเพียง บันทึกรายการบัญชี จัดทำงบการเงิน แต่ควรผสมผสานความรู้อื่นเพื่อจะเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์มากขึ้นแก่ผู้บริหาร นอกจากนี้ความต้องการพัฒนาความรู้ของผู้

ประกอบวิชาชีพบัญชียังสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของแอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's ERG Theory) ในลำดับความต้องการเจริญเติบโตที่กล่าวว่าบุคคลมีความต้องการที่จะเจริญเติบโตพัฒนาและใช้ความสามารถของพวกเขาอย่างเต็มที่ด้วยการแสวงหาโอกาสและการเอาชนะความท้าทายใหม่ ๆ ความต้องการข้างต้นยังสอดคล้องกับบทความเรื่อง “นักบัญชีในยุค 2000” ของอาจารย์สุชาติ กิระนันท์ : 2541 ที่กล่าวว่า นักบัญชียุคใหม่ควรจะมีความรู้ ความเข้าใจในเทคโนโลยีสารสนเทศและสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการทำงานบัญชีได้อย่างดี นอกจากนี้ควรมีความสามารถในการค้นคว้า สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงในโลกธุรกิจและตลาดการเงิน รวมทั้งมาตรฐานการบัญชีใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา สำหรับวิธีการพัฒนาความรู้ของผู้ประกอบวิชาชีพคือการเข้าอบรม สัมมนา รองลงมาคือการศึกษาต่อ ซึ่งสอดคล้องกับข้อกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2543 ซึ่งผู้ทำบัญชีจะต้องมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางบัญชีสำหรับผู้ขาดคุณสมบัติจะต้องเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นผู้ทำบัญชีได้ต่อไปอีก 8 ปี

ในประเด็นของปัญหาการพัฒนาความรู้โดยการอบรม สัมมนาผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีจะมีปัญหาในเรื่องความไม่พร้อมของเวลาโดยที่ นักวิชาการ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ พนักงานบัญชีในธุรกิจเอกชน จะไม่มีเวลาไปพัฒนาความรู้ตนเองอาจเป็นเพราะภาระงานที่มาก สำหรับผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและผู้รับจ้างทำบัญชีจะมีปัญหาความไม่สะดวกในการเดินทางไปอบรม ในการพัฒนาความรู้โดยการศึกษาต่อปัญหาสำคัญของผู้ประกอบวิชาชีพคือความไม่พร้อมในเรื่องเวลาเช่นกันโดยที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ผู้รับจ้างทำบัญชีและพนักงานบัญชีในธุรกิจเอกชนจะไม่มีเวลาไปศึกษาต่อแต่สำหรับนักวิชาการและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจกลับมีปัญหาขาดเงินทุนในการศึกษาต่อทั้งนี้เนื่องจากอาจจะอยู่ในภาครัฐจึงทำให้ไม่มีเงินทุนเพียงพอที่จะพัฒนาตนเอง ดังนั้นโดยภาพรวมแล้วหน่วยงานควรหันมาดูแลโดยการส่งเสริมด้านเงินทุนและจัดสรรภาระงานที่เหมาะสมเพื่อให้บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้เพิ่มขึ้น สำหรับเนื้อหาการบัญชีที่เป็นปัญหาต่อผู้ประกอบวิชาชีพคือมาตรฐานการสอบบัญชีและการควบคุมภายในทั้งนี้อาจเนื่องจากส่วนใหญ่ผู้ประกอบวิชาชีพให้ความสำคัญและสนใจทางด้านบัญชีการเงินแต่ไม่ค่อยสนใจทางด้านการบริหารและควบคุมภายในจึงทำให้เข้าใจเนื้อหาของมาตรฐานการสอบบัญชีและการควบคุมภายในได้ยากกว่าทางบัญชีการเงิน

ประเด็นของสถานการณ์ในการพัฒนาจะเห็นได้ว่าปัจจุบันผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีไม่ได้เข้ารับการอบรม สัมมนา เท่าที่ควรทั้งนี้อาจเนื่องจากปัญหาที่กล่าวมาคือความไม่พร้อมในเรื่องเวลาและการขาดเงินทุนในการพัฒนา ดังนั้นทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรหันมาแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยอาจมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรพร้อมทั้งจัดสรรภาระงานที่รับผิดชอบให้เหมาะสมเพื่อผู้ประกอบวิชาชีพจะมีเวลาในการพัฒนาความรู้เพราะการที่ผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีได้รับการพัฒนาความรู้จะส่งผลให้การทำงานขององค์กรมีประสิทธิภาพมากขึ้นและส่งผลดีต่อประเทศชาติ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษาขอเสนอแนะต่อผู้ที่มีส่วนในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีดังนี้ ด้านของหน่วยงานหรือสถาบันที่จัดพัฒนาความรู้

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงและรวดเร็วเกี่ยวกับโครงการพัฒนาต่าง ๆ โดยอาจประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ หรือส่งเป็นจดหมายเวียนไปตามหน่วยงานและบริษัทต่าง ๆ เพื่อจะได้เข้าถึงกลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพอย่างแท้จริง
2. ควรมีการสำรวจถึงความต้องการในการพัฒนาความรู้ของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีเพื่อจะสามารถทราบได้ว่าผู้ประกอบการวิชาชีพต้องการพัฒนาในเรื่องใดทำให้สามารถจัดเนื้อหาได้ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการวิชาชีพ
3. สำหรับปัญหาในเรื่องค่าใช้จ่ายในการพัฒนาความรู้ที่มีจำนวนมากควรหาทางลดต้นทุน หรือวิธีการในการชำระเงินเช่น ผ่อนชำระ ให้ส่วนลด หากเรื่องใดมีความจำเป็นเร่งด่วนควรของบสนับสนุนจากทางราชการเพื่อผู้ประกอบการวิชาชีพจะไม่เสียค่าใช้จ่าย
4. ควรมีการจัดหาวิทยากรที่มีคุณภาพในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีและมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงประวัติของวิทยากร ผลงานที่ผ่านมาเพื่อสร้างความสนใจให้แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพที่จะเข้ารับการอบรม
5. ควรมีการสำรวจถึงระยะเวลาที่เหมาะสมในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีเพื่อจะสามารถแก้ปัญหาความไม่พร้อมของเวลา โดยจัดทำแบบสอบถามถึงช่วงเวลาที่คิดว่าเหมาะสมซึ่งจะช่วยให้เมื่อจัดอบรมจะมีผู้เข้าร่วมได้เป็นจำนวนมากขึ้น

ด้านผู้ประกอบการวิชาชีพการบัญชี

1. ควรเข้ารับการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีอยู่อย่างสม่ำเสมอเนื่องจากในปัจจุบันข้อมูลทางการบัญชีมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมมากขึ้นซึ่งเมื่อได้รับทราบการเปลี่ยนแปลงจะสามารถนำมาใช้ในการทำงานใช้ในการนำเสนอข้อมูลแก่ผู้บริหารเพื่อผู้บริหารจะนำไปใช้ในการตัดสินใจได้ถูกต้องมากขึ้น
2. ควรติดตามข่าวสารที่เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีเพื่อทราบถึงความเปลี่ยนแปลงหรือสถานที่ที่ให้การพัฒนาความรู้ทางการบัญชี โดยอาจสมัครเป็นสมาชิกของสมาคมนักบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยหรือสมาชิกสรรพากรสาสน์
3. ควรศึกษาถึงมาตรฐานการบัญชี กฎหมายภาษีอากร เป็นอย่างดีเพื่อจะได้ปฏิบัติได้โดยถูกต้องจะได้ไม่ทำผิดกฎหมายโดยไม่รู้ตัว โดยอาจสมัครเป็นสมาชิกของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีและภาษีอากร
4. เจ้าของธุรกิจควรเห็นความสำคัญของการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีโดยอาจมีนโยบายให้เข้ารับ

การอบรมหรือให้ทุนการศึกษาต่อเพื่อจะนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการทำงานทำให้บริษัทมีความก้าวหน้าขึ้นเนื่องจากพนักงานที่มีความรู้ที่ดีจะเป็นแรงผลักดันแก่บริษัท

5. หน่วยงานภาครัฐควรมีนโยบายส่งเสริมบุคลากรในองค์กรให้เข้ารับการอบรมโดยมีการกำหนดเงินงบประมาณในการอบรมให้เพียงพอ
6. ควรพยายามหาเงินทุนเพื่อใช้ในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีด้วยตนเองเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพและประสบความสำเร็จในชีวิต

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

เนื่องจากระยะเวลาในการศึกษาค่อนข้างจำกัด และกลุ่มประชากรเป้าหมายเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ดังนั้น ข้อค้นพบจึงอาจจะมีประโยชน์สำหรับการปรับปรุงแก้ไขเฉพาะกลุ่ม ทั้งนี้เพราะความเห็นที่ได้รับจากการศึกษาจะมีอยู่ในขอบเขตจำเพาะ ดังนั้น ในการศึกษาในโอกาสต่อไปควรเพิ่มกลุ่มประชากร โดยพิจารณาจากกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งประโยชน์ของการนำผลการศึกษาไปใช้จะมีหลากหลายมากขึ้นตามไปด้วย และในการศึกษารั้งนี้เป็นการใช้ข้อมูลปัจจุบัน ดังนั้นในการศึกษารั้งต่อไป ควรจะหาข้อมูลเพิ่มเติมซึ่งอาจมีความรู้ด้านอื่น ๆ อีกที่ต้องการพัฒนาเพิ่มขึ้น